

egyéni kialakítottságában különösebb súlya, értéke volna. Ennél a regényé. Szántó már sokkal különbeket is írt!

VAJTAI ISTVÁN

WARWICK DEEPING: A HÁZ ÉS GAZDÁJA. (Bibliotheca.)

Ha új angol regény jelenik meg ma a magyar könyvpiacra, az olvasóközönség egy része s mondjuk meg mindjárt, a polgári irodalom giccssein, bestsellerein nevelkedett része, eleve bizalommal fordul feléje. A másik rész azt kérdezi: vajjon miért adták ezt ki? Mi van benne olyasmi, amiért érdemes volt lefordítani és kiadni?

E könyvnlégyünk tárgyilagosaok. Deeping regénye elég jó helyet foglal el az utóbbi években is kiadásra került ú. n. 'szórakoztató' célú regények között. Kétségtelenül megnyerő, közvetlen hangú. Szinte magunk mellett érezzük az öreg sir Johnt, amint arisztokratikus, elkényeztetett mivoltát igyekszik a változott időnek megfelelően megváltoztatni. Ok: a világháború, amely lehetetlenné tette, hogy az ősi, tudj' Isten hány szobás ház, ott London közelében megmaradhasson a maga békességében, változhatatlan előkelő, szertartásos életével. De nem maradhat, mert a háború betör a ház békéjébe. Katonákat szállásolnak be. Sir John kénytelen egy közeli kisebb házat kibérelni és abban élni, amíg a háború tart. Közben persze fölfordul minden s az öreg úr is rájön, hogy megváltozott a világ. Próbál tehát — öreg fejjel — bekapcsolódní az új élet formálásába. Persze, nem a mi fogalmaink szerint. Nem, dehog. Mindössze az történik, hogy a házból, melyben eddig egyedül lakott sir John a megszokott 'hűséges' cselédséggel, kényelmesen berendezett szálloda lesz s a gazdája rájön, hogy a munka nem szegyen. De persze csak módjával és minden előkelőséget megőrizve. A vendégek nem egy szállodába, hanem 'sir John' szállodájába mennek, aki gondoskodik róla, hogy vendégei kizárólag disztingvált, csendes, finom és gazdag emberek legyenek. S az író meghatódik sir John nemesszivűségétől, aki lám gondoskodik a háborútól megesisgázott gazdag polgárok testi-lelki felüdüléséről és éppen egy becsületes dolgos fiatal párnak biztosít új életlehetőséget. Kihangsúlyozza ezt az is, hogy az egész

regény első személyben íródott, hogy annál bensőségesebb legyen. Ennyi a regény s ha kissé ironikus is ez a hang, ahogy nyomon követtük a probléma kifejtését, valóban csak ennyi. Deeping nem lát tovább a szűk kis polgári nosztalgiaikon. Vagy tán szeretné elhitetni, hogy ha már föltétlen változik valami, hát változásnak elég ennyi is? Hol vagyunk már ettől!

SERES JÓZSEF

BENJÁMIN LÁSZLÓ: A TEREMTÉS UTÁN. (Versek, «Munkás-írók» Bp. 1948.)

Költőnek születni ma már nem elég: azzá is kell válni, önmagunk és a lét mindjobbán tudatosodó feltáráásával, a kifejezés teljességeért vívott állandó küzdelemben, szímot vetve a jelennel és szót emelve a jövőért. A közös emberi sors mély gondkahangját úgy szörlaltatni meg, hogy egyéni világunk is csonkítatlanul benne zengjen — ez ma a költő legnehezebb feladata. Ami nehéz, az szép is — és «A teremtés után» versei azt bizonyítják, hogy ez az erőfeszítés sikerrel járhat: az igazi költő a kor követelte új lírában is biztosan megvetheti lábát, úgy rezonálva a mára, hogy egyúttal a holnapnak is szóljon. Benjámín László már első kötetében is (A betűöntők diadala) ezt az utat járta és most is hú önmagához, ami azt is jelenti, hogy hú ahhoz az eszméhez, amely táplálja és alakítja költészetét. Ez a költészet jelenleg a továbbfejlődés átmenetét tükrözi és a megszilárdulás, a lehgiggadt kifejezés itt-ott még az ingadozás kissé oldott állapotával vegyül benne. Emberi és költői hitelességének azonban éppen ez a megbonthatatlan, a maga egészében fejlődő személyiség a bizonyítéka, amelyben minden a maga helyén van, amelyben az egyéni lét kérdései óhatatlanul átsiklanak a közösség kérdéseibe és éppen azért, mert Benjámín nem lát öncélt a versben, noha arra tette fel életét:

*«Veresség után veresség ér
és mit cserélhetek?
Országot egy lóért? A versért
az életet.»*

De tudja azt is, hogy a vers csak akkor érték, ha felér a tettel és vannak